

RIJEČ REDAKCIJE

U ovom broju časopisa *Prilozi* u rubrici *Članci i rasprave* objavljujemo sedam naučnih radova u kojima se tretiraju razna pitanja iz historije počevši od srednjega vijeka do savremenog doba. U članku *Radoje Ljubišić – najznatniji trebinjski vlastelin* Salih Jalimam raspravlja o trgovačkim, vojnim i diplomatskim aktivnostima vrlo utjecajnog trebinjskog vlastelina u prvoj polovici 15. stoljeća. Riječ je o radu u kojem se na temelju neobjavljenih izvora i raspoložive literature osvjetljava ličnost trebinjskog vlastelina Radoja Ljubišića, koji se sredinom 15. stoljeća isticao brojnim kontaktima sa Dubrovačkom Republikom te sudjelovao u brojnim trgovačkim, vojnim i diplomatskim aktivnostima srednjovjekovne Bosne.

Dijana Pinjuh sa Sveučilišta u Mostaru u radu o osnivanju kadiluka u Imotskom i Ljubuškom dokazuje kako je Imotski kadiluk formiran kasnije nego se dosad u literaturi smatralo, iznoseći tezu o 1576. (ili najranije 1574.) kao godini osnutka kadiluka, a kadiluk u Ljubuškom je osnovan ranije nego je dosadašnja literatura vjerovala. U radu se detaljnom analizom podataka iz dostupnih izvora dokazuje da je kadiluk u Ljubuškom nastao 1610. godine.

Marija Kocić raspravlja o britansko-osmanskim odnosima koncem 17. stoljeća u vrijeme kada je britanski ambasador u Istanbulu bio Vilijem Trambul (1686-1691). U radu se u širem kontekstu diplomatskih odnosa tadašnjega svijeta, te posebno britansko-osmanskih trgovačkih i diplomatskih veza, ukazuje na aktivnosti ambasadora Trambula u jednom izuzetno osjetljivom razdoblju britansko-osmanskih odnosa.

Hana Younis raspravlja o jednoj malo poznatoj strani djelovanja sarajevskih veletrgovaca koji sredinom 19. stoljeća igraju i ulogu bankara. U radu se, u kontekstu reformskih pokreta u Osmanskom carstvu, ukazuje na pojave posuđivanja novca bez kamata, ali i na početke posuđivanja uz kamatu, čime su se počeli baviti pojedini sarajevski veletrgovci, koji su posuđivali novac ne samo ljudima iz sarajevske čaršije nego i širom Bosanskog vilajeta, a neki su novac posuđivali i izvan granica Osmanskog carstva.

Željko Karaula piše o Juri Francetiću i raznim polemikama u vezi s njegovom ulogom u povijesti, te posebno analizira Francetićevo djelovanje u međuratnom periodu. Karaula piše o Francetićevom odlasku u emigraciju, boravku u Janka-Pushti,

povratku u Jugoslaviju i djelovanju u okviru ustaške skupine u Otočcu. Rad je pisan na temelju literature i dostupnih izvora i dobrim dijelom ima polemički potencijal.

Denis Bećirović piše o izvorima finansiranja Srpske pravoslavne crkve u razdoblju od 1945. do 1962. godine, posebno izdvajajući izravnu državnu potporu djelovanja Srpske pravoslavne crkve, a Merisa Karović detaljno analizira sve podatke o masakru pred sarajevskom tržnicom Markale 25. avgusta 1995. godine.

U ovom broju objavljujemo i izlaganja Adnana Velagića (*Administrativno-teritorijalne promjene u Hercegovini od 1945. do 1966. godine*) i Vere Katz (*Platforma o budućoj jugoslavenskoj zajednici - Plan Izetbegović-Gligorov. Pogled iz bosansko-hercegovačke perspektive*), koja objavljujemo u rubrici Izlaganja sa naučnih skupova, te ukupno 25 prikaza knjiga i časopisa.

Na kraju, zahvaljujemo Federalnom ministarstvu obrazovanja i nauke koje je podržalo štampanje ovoga broja časopisa ■